

ГОДИНА II.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 15.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЌИЋ.

ИЗЛАВИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ
НАПЛАЂУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ ОВАКИ ПУТ.

ИЗБИРАЧИЦА.

ШАЉИВА ИГРА У 3 ЧИНА С ПЕВАЊЕМ ОД К. ТРИФКОВИЋА.

(Наставак.)

II. ПОЈАВА.

Малчика и пређашњи.

Соколовић (иде пред њу). Слатко моје дете, је-
си ли добро спавала?

Јеца (исто тако.) Чедо моје, да ниси ружно
сањала?

Соколовић. Јеси ли уморна од јуче?

Јеца. Да ниси ломна?

Соколовић. Па јеси ли гладна?

Јеца. Хоћеш ли мало кафице, или мало теја
са шунцицом?

Малчика. Јесам, нисам, хоћу, не ћу, не знам,
маните ме се, оканите ме се!

Соколовић. Опрости, драго дете, ја сам са-
мо хтео...

Јеца. Твоја је мати ко мислила...

Малчика. Шта сте ви хтели, шта сте ви ми-
слили, то ми је са свим свеједно! Као да ја не-
мам друга посла, већ само на то да мислим. Са-
вета, је ли готов доручак?

Савета. Јесте, одмах ћу га донети! (Оде)

Малчика (седне) Зар ви нисте доручковали?

Соколовић. Никако без тебе!

Јеца. Ни за живу главу!

Малчика. Та јесам ли вам сто пута казала,
да не чекате на мене!

Соколовић. Та ти си баш јуче регла...

Јеца. Да не доручкујемо без тебе!

Малчика. Јуче је, јуче, а данас је данас!

Савета (уђе) Ево доручка! (Сви седну за сто.)

Малчика. Ово млеко ништа не ваља!

Соколовић. Тако? Видиш Савета, никуда не па-
зиш, шта узимаш!

Јеца. Све радиш на трашке! Је ли то млеко
за јело?

Савета. Али стрина, ово је прави обрст.

Соколовић. Е сад јеси л' је само видио!

Јеца. Па да се човек не једи!

Малчика. О, ја се ни мало не чудим Савети
што све натрашке ради, јер тако ми се чини,
као да се од некога времена јако променула!

Савета. Тако! А у чему то?

Малчика. Како се чиниш невешта! Као да ја
нисам приметила јуче...

Савета (збуњена) Јуче... приметила...

Малчика. Ти си збуњена! Ти дакле признајеш?

Савета. Ја те не разумем!

Малчика. О, добро си ти разумела! Ниси ти
бадава кокетовала са господином Бранком.

Савета (за себе) Она дакле не зна. (На глас)
Већ што се тога тиче, ту ми је савест чиста!

Малчика. Како се умеш да претвараш! Али
не ће ти помоћи. Ту сам и ја!.. Разумеш ли, и
ја, са мном је тешко делити мегдан. Јеси ли ра-
зумела?

Соколовић. Јеси ли разумела?

Јеца. Упамти добро!

Савета. Ти се вараш, Малчика, дао би Бог,
да се о томе и уверити можеш.

Малчика. Већ знамо, знамо! То се тако са-
мо каже!

ТРЕЋА ПОЈАВА.

Јован и пређашњи.

Јован. Ево једно писмо!

Малчика. Дај овамо! (Јован преда и оде, Малчика чита
адресу) Госпођици Малчички.

Малчика. Гле, гле, још ће бити какво љубавно писмо! (Отвори и прочита) Ко би се томе надао! (Смеје се)

Соколовић } Шта је? Шта је?
Јеца }

Малчика. Чујте и пазите! (Чита):

„Госпођице Малчика
Ви сте за ме прилика,
То сам одмах видио
Само сам се стидио
Да вам кажем усмено,
За то ево писмено
Поштено је мишљено:
Будите ми женица
То вас моли — Тошица. (Смеје се).

Ха, ха, ха!

Соколовић. Та то је просидба!

Јеца. Од господина Тошице?

Малчика. И то у стиховима... на лепом сатиниратом папиру — са намолованим прободеним срцем, — ал' гле, има још и Poscriptuma! (Чита):

Још се ово додаје
Пословица српска је,
Она гласи: Избирач
Наиђе на — отирач.“

А, гледај ти само господина Тошице?... Какав безобразлук тако што написати? Овамо

момче за избор! Ха, ха, ха! Тошица — мој просилац, са његовим носем! Ха, ха, ха!

Јован (ступи) Ево још једно писмо!

Малчика. Још једно? Да се није господин Тошица предомислио? (Прими писмо, — Јован оде). Госпођи Соколовићки! То је на вас мати!

Јеца. Отвори само, дете моје, па прочитај!

Малчика (учини и чита) „Поштована госпођо! Ја сам тако слободан био заљубити се у вашу ећер. „Шта?““ За то сам тако слободан умолити вас за њену руку! „Дакле и он?““ „И бићу тако слободан кроз један сахат за одговор доћи. Штанцика Лазих“. Прекрасно та то је већ и други младожења.

Соколовић } Два просиоца?
Јеца }

Савета. Заиста Малчика, то се зове срећа!

Малчика. Срећа! За што срећа?.. Право да ти кажем мене није ни најмање изненадило! Шта више, не би се чудила и да дође трећи!

Савета. Трећи?

Малчика. Трећи просилац!

Јован (ступи) Ево још једно писмо!

(Наставиће се).

Д Ш С Т Ш Ђ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Сланик.“ „Шоља теја.“) Управа народног позоришта припремила је прошлога петка (26. јануара) нашој позоришној публици ретку уладу. Тога вечера приказивана су два новитета позоришна, оба малена, али у толико важна, што су улоге изводиле наше најбоље глумачке снаге.

„Сланик“ је шаљива игра у једној радњи од Гернера у којој се исмева позната женска празновера, да мора у кући бити кавге кад се проспе со. Млада Зорка топи се у блаженству што је пре два дана добила мужа по својој вољи, а и Милан је срећан, пресрећан, што га жена тако силно љуби већ пуна два дана. Његов стари ујак учесник је тесреће и мора цело драго јутро да слуша читаву бујицу од речи из препуних срдаца, све док не дође чорба на сто. Још ова није ни посркана, али ето ти превали се несрећни „сланик.“ Ту мора бити кавге, тврди млада женица, а Милан се смеје. Кад жена што тврди, а муж се на то смеје, ту, да богме, мора бити кавге, па ма да су обоје јуче венчани, а томе је наравно крив — сланик. Цела је сцена већином та „супружеска“ кавга, безазлена чисто немачка кавга, као што је и супстрат кавге немачког порекла. То би се могло лако и прегорети, да је само писац умео лепше да

колорисхе своју замисао, али кад се томе једном недостатку придода и оскудица у вицу, и то у комаду, који се назива „шаљива игра,“ то је онда најшаљивије на целом делу његов наслов. Уз то је трећа особа (ујак) нема, и мора е тога да нас занима својим добрим апетитом док се ово двоје на празно кавже. А да се одиста кавжише на празно види се отуд, што на крају дела нико живи не умеде казати, ко има право. Може бити да би нам то умео казати стари ујак по што се добро најео, али баш кад се он спремаше да говори, спусти се кортина, и ми стојасмо жедни крај извора. Али ми се за то не срдимо, јер не држимо, да би нектар с тањвог извора могао бити сладак.

Приказивачи се својски трудише да својом вештином загладе техничке недостатке тога дела и до њих за цело није кривица, што се публика на крају хладно одавала — нека упуте ту хладноћу на адресу пишчеву.

А публика се наша није одавала, што стоји већ на оној висини, с које се иште, осем уладе вештачке, и душевна забава у позоришном делу. То сведочи најбоље понашање публике на крају другог новог комада

„Шоља теја.“ Ово је деоце израдио Француз, који имађаше и друштвене углађености и техничке рутине, а пре-

вео га Гига Гершић за то, што је био кадар да и једно и друго распозна у њему. Желели бисмо да сви наши преводиоци тако разборито бирају, као наш брат „Гига“, па би се уверили, да наша публика уме да награди своју усладу с искреним признањем. Таква дела, да како, ишту и јаку глумачку снагу, али за њих се и маша радо изврсна снага приказивачка, за то, што зна да је у улози створено пространо поље за индивидуалну вештачку репродукцију. Кад је наш Телечки проучио то вредно позоришно дело, он је за љубав камуфлеове улога — а ваљда мало и за љубав ожеднелих рецензена — оздравно за једно вече да нам даде осетити, колика је моћ вештине глумачке, кад се види на своме земљишту.

Вредно је, да се позабавимо мало с овим делом за то, што смо уверени, да ће за дуго још занимати нашу публику по свима српским крајевима.

Пред нама је, кад се дигне завеса, господско предобље. Слуга дрема на фотељу, као криво му је, што је — слуга, па мора да чека на госпоштину, која је у сред ноћи још на играци, па одлази да се мало одмори. Тек што је изашао, завири у собу Камуфле и видећи да је празна утрчи као да хоће ту да се прикрије. Тако и јесте. Камуфле је тако страшив, да се боји и од кројача, дакле од сталеча, који је већ по себи на гласу са недостатка оне врлине, што се зове јунаштво. Сиромах младих, био је — прича нам — приватан чиновник, па сад „фацира“; он хтеде, као и други срећнији људи, мало да се позабави на играци, али ту, на несрећу, наиђе на свога кројача, коме се давно већ уклања с пута. Он хтеде и сад то да учини, али узалуд: његов гонитељ јури га узастоце по дворани, у ходнику, на улици — нема спасења! Јадан Камуфле у највећем страху јурне у једне каруце, које стајаху крај неке господске куће. Кочијаш је дремао, па кад чује да дупише врата, он помисли, бунуван од сна, да је госпоштина, па јури кући. Капија се отвори и затвори; Камуфле хтео не хтео мора у клопку. Док нам је испричао своју невољу и пошао да разгледи пуге дворе што се преобратише за њ у тамницу, долази власник куће барон Вилдељ кући са својом бароницом; обоје љутити што их екипажа није дочекала, те морајуху у простом фијакуру да се врате кући. Барон хоће да се врати у друштво, ваљда да разгали своју злу вољу; бароница мало ревнује; барон опет мисли, да је за њу било обожатеља на балу, па се још више љути, кад види да му жена из освете ваљда то не пориче озбиљно — пред нама је мала „сцена“ аристократског мириса, и кад се баронски глумац те сцене срдито удали, смишља баронска глумица, како ће ревнивошћу мало боље да га заузда. За ту намеру пада јој Камуфле у сред ноћи као с неба, и кад се устрашена бароница увери, да то није „лопов“, него безазлен човек, кад чује, како је дошао у кућу, она га бира за трећег глумца у тој шаливој игри домаћој. Камуфле постаје надзорником добара баронских и бароница га позивље да узме с њоме у друштву „шољу теја“, јер зна да је у другој соби барон, који ће чути њихов разговор. Лукава жена разговара се с безазленим младим у ономе тону, у ком се ваљда вечерас разговарала у салону с руским дипломатом, на

кога је барон мало ревнив. Ситуација је чисто хумористична: Камуфле истина мисли, да је бароница мало „бушнута“ кад га држи за грофа руског, који се тукао по „Кавказу“, али он из предусретљивости улази у ту шалу, а публика се смеје, почем је већ размрсила заплет. Кад је бароница мислила, да је већ доста била нежна са својим новим надзорником, она одлази, а за мало стоји Камуфле пред јаросним супругом. Но где чуда, овај страшивац, који је бегео од кројача, заузимље мушко држање према француском Отелу, јер га држи за „бившег надзорника добара“, па налази, да је посве природно, да се човек љути, кад га терају из куће. Ово неспоразумљење, изведено у фином облику, бива за публику свето смешнице, што је озбиљнија ситуација двају „конкурената“ и кад се већ сита насмејала, писац у рукавицама уводи у нову ситуацију. Камуфле, који је тако срећан или несрећан да га барон држи за руског грофа, не ће да се бије с мачевима, он би пре дао и своје ново звање — идеал свију звања — надзорништво баронских добара. Ха, ха! — смеје се барон у својој љутини, јер види, како га је жена изиграла. Он хоће да се свети, па се удружује са Камуфлеом, да се привидно бију у врту, па да застраши своју жену. Али Камуфле се боји и од привидног — боја; он воли сам да звекеће са сабљама у мрачном парку, док барон из своје собе гледа своју до крајности устрашену жену, како пада у господску несвестицу, која обично за мало пролази, те се цела шала сврши тиме, да шољу теја место Камуфлеа поције барон са својом женом. Писац је и у својој шали скроз демократ, јер кад на крају бароница, да би умирила свога мужа, заповеда своје новом надзорнику, да „сервира“ чај за госпоштину, овај понавља исту заповест — служи, и то је у целоме делу највеће јунаштво камуфлеово.

Мало је у нашем репертоару позоришних дела, које ће и занимати и насладити публикине захтеве па и одмерене, као што је „Шоља теја“. Замисао показује човека мислиоца, заплет драмског вештака, а говор познаваоца дубине човечија срца. Камуфле је скроз оригиналан карактер, какви се ретко виђају у друштву; он је bonhomme у најлешем издању, он је као оно благ пролетан дан, кад сунце светли кроз танке облаке. И камуфлеов је дух застрт тако благим облацима. Али ипак прозира тако јасно, да се не сме ни помишљати на блесавот, и у томе видимо ми оригиналност тога карактера. Кад узмемо да је камуфлеова нарав дијаметрално противположена нарави телечковој, па додамо да је Телечки извео Камуфлеа у природној боји његовој, то ћемо схватити колико је у тој улози вештак умео да влада својом индивидуалношћу. Публика је то схватила, јер на крају представе једногласно је трипут изазвала Телечког, носиоца главне улоге.

Не можемо том приликом прећутати, да је г-ђа Маринковићка својом игром у оном моменту, где се устрашено клони од Камуфлеа, држећи га за допова, створила с Телечким једну траги-комичну групу, с којом би се глумци и на много бољим позорицима него што је наша могли поносити.

М.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

24. ПРЕДСТАВА

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У ПЕТАК 2. ФЕВРУАРА 1873.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ:

МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ.

ТРАГЕДИЈА У 5 ЧИНОВА, С ПЕВАЊЕМ, НАПИСАО ДР. ЛАЗА КОСИЋ, ЗА ПОЗОРНИЦУ УДЕСИО А. ХАЏИЋ,
МУЗИКА ОД А. МАКСИМОВИЋА.

О С О Б Е :

Дужде од Млетака	Зорић.
Ђорђе, син му	Петровић.
Анђелија, кћи му	М. Станишићева.
Филета, удовица дуждевог сина Марка	Л. Маринковићева.
Иво Црнојевић	Лукић.
Јевросима, жена му	Ј. Маринковићева.
Максим, син му	Недељковић.
Милош Обренбеговић	Станчић.
Јован капетан, ивин синовац	Божовић.
Илија Лиговић	Бунић.
Милић Шереметовић	Соколовић.
Ђура Кујунџић	Пешић.
Надан Бојимир	Марковић.
Радоје Црногорац	Рашић.
Прва маска	Пешић.
Друга маска	Бунић.
Виноноша	Стенић.

Војводе црногорске, млетачка господа, црногорци, млечичи, пажеви, маске, сватови, слуге. — Збива се у Млеткама и у Црној Гори.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Ко од наших претплатника жели своја места за ову представу задржати нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдуже до 11 сахата пре подне.

Г. Милева Станишићева излази као Анђелија први пут на позорницу.

Од „Зборника позоришних дела“ изашло је досад пет свезака. У првој је свесци „Школски надзорник“, у другој „Шаран“, у трећој „Честитам“, и „Француско-пруски рат“, у четвртој „Краљева сеја“, а у петој „Максим Црнојевић“. Прве две свеске стоје 20 новч., трећа 30 новч., четврта 50 новч., а пета 40 н. а. вр.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.